

Reizēm Dievs ir Saules attālumā

Marlena Zvaigzne

Latvijas Universitātes Teoloģijas fakultātes studente usmeniece **ELANA JURGENA** atkal saņēmusi stipendiju. Šī ir jau ceturrtā reize, kad mecenāti atbalsta apdāvinātās 1. ģimnāzijas absolventes studijas, nupat piešķirtā Žaņa Lapuķa piemiņas stipendija palīdzēs Elanai pabeigt maģistra programmu. Usmas draudzes priekšniece uz savu Alma Mater Rīgā brauc katru dienu, pagūstot autobusā gan izgulēties, gan izmācīties, gan padomāt par to, ko viņai nozīmē Dievs.

Tu studē gana cītīgi, atzīstot, ka, beigušai augstskolu, tev būs laba akadēmisko zināšanu bāze «ar tiesībām neko nedarīt».

– Lai darītu kaut ko būtisku un nozīmīgu, vajadzēs piemācīties klāt, jo ar pliko teologa grādu varēšu gudri runāt, iesaistīties dažādos sabiedrības labuma darbos, konsultēt mazo grupu dalībniekus. No vienas puses, teologam vajadzētu sēdēt universitātē un mācīt citus, no otras puses, tā nav vienīgā iespēja. Es varu arī tulkot teoloģijas studentiem nepieciešamo literatūru, jo lielākoties tā pieejama vācu un angļu valodā.

Tu gribētu palikt universitātes akadēmiskajā vidē?

– Mani saista tēma, ko apskatīju bakalaura un turpinu pētīt maģistra darbā – bibliodrama. Tas ir interesants veids, kas palīdz izprast Bībeles tekstu, izmantojot cilvēka ķermeni, arī tausti un ožu. Drāma ir universāla, jo nav vajadzīgi mēneši un gadi, lai to iestudētu, parādītu un pārrunātu. Piemācoties klāt, es varētu būt gan kapelāne, gan skolotāja; zinu, ka gribu strādāt ar cilvēkiem, bet šobrīd vēl neesmu nomērķējusi, kur tieši.

Pabeigusi vidusskolu, domāji arī par žurnālistiku un jurisprudenci. Kas lika izlemt par labu teoloģijai?

– Mācītājs Armands Klāvs. Kad prasīju padomu, kur studēt, jo interesēja dažādas lietas, viņš iedrošināja doties uz Teoloģijas fakultāti, kur var attīstīt gan reliģijas, gan psiholoģiski filozofisko virzienu, gan apgūt valodas. Īsāk sakot, šī fakultāte solīja labas humanitārās zinības, un tas bija tas, ko vēlos. Daudz šajā jautājumā neiedziļināšos, bet luterāņiem šo fakultāti parasti neiesaka – arī kritiskās domāšanas un mācītāja Jura Čālīša dēļ.

Kādas bija tavas pirmattiecības ar Dievu?

– Kad izkūlos no jaunības purva un sapratu – tā dzīvot vairs nevar –, klasesbiedrene aizveda mani uz iesvētēs mācībām, un es sāku apmeklēt baznīcu. Pirms tam svētdienas skolā kāds mani nosauca par pagānu, jo vienīgā nebiju kristīta, un es to ļoti ņēmu pie sirds. (Smaida.) Ieticēju gan laikam vēl agrāk, jo brālis Alens vakaros lasīja priekšā Bībeli. Tālāk par Mozus 1. grāmatas 1. nodaļu nekad netikām, bet tik un tā – lasījām. Cik sevi atceros, nekad neesmu noliegusi, ka Dievs ir, esmu bijusi par to. Ieticēšana atkārtojas palaikam – kad saproti, ka atkal esi ar degunu iekritis dubļos un tev visu sakārto un pienes klāt uz sudraba plātes.

Tu esi viena no drosmīgajiem kristiešiem, kas nebaidās atzīties mazticībā un mēdz skaji šaubīties – arī par Dieva klātnību.

– Neviens teologs nebaidās atzīt savas šaubas. Tas ir tas, ko iemācās Teoloģijas fakultātē. Savukārt draudzēs cilvēki pēc kristībām un iesvētībām bieži tiek ielikti rāmjos, ar domu, ka nu esi svēts. Tāds visu mūžu staigāsi, un nekas sliktas ar tevi nevar notikt, jo Kristus par tevi miris un augšāmcēlies, tu esi atpestīts un iegērbts. Viņa baltajās drēbēs, un viss ar tevi ir kārtībā. Patiesībā mēs krītam katru dienu, pat katru stundu un minūti. Un tieši tad parādās Dieva žēlastība un vari caur šaubām atgūt izjūtu, ka Viņš tevi aizvien mīl un Kristus par tevi gādā un ir klātesošs.

Vai šāda atklāta runāšana zināmā mērā nav piedauzīga?

– Laikam jau ir, bet lai ir; Kristus arī bija piedauzības akmens. Ar savām šaubām nevienam virsū neskrienu, tomēr man ir raksturīgi šaubīties, jā! Veselīgā draudzē, manuprāt, jābūt gan dedzīgiem kristiešiem, kas sprinģo un kurus nekas nevar izsist no sliedēm, gan arī bremzētājiem. Tikai tad draudze ir produktīva. Šobrīd nesprinģoju, lai gan agrāk biju ļoti aktīva dažādās darbīgās izpausmēs, rīkojot, piemēram, basketbola mačus un izbraukumus. Tagad ir pārvērtēšanas laiks. Vēlos no jauna saprast, kāds Dievs ir priekš manis un kāda esmu Viņam. Gribas sevi sapunktot, no jauna salikt uzsvarus un garumzīmes.

Cik viegli izvairīties no tā, ka citi vēlas tevi sapunktot pēc savas saprašanas?

– Tas nekad nav viegli. Bet – jācenšas būt brīvam, un tas ir liels process. Vienīgā cīņa, kas ar mums notiek, ir cīņa pašiem ar sevi – vai būsi brīvs, laimīgs, ar savu viedokli, vai arī visu mūžu darīsi pakal citiem. Palaikam vien pieķeru sevi, ka atkal mērķaķojos kādam līdzī. Tad piebremzēju sevi un nolieku vajadzīgajā pozīcijā.

Ko tev iemācījusi fakultāte?

– Pirmais noteikti ir domāt. Pirmajos kursos tik ļoti noguru no domāšanas, ka labprāt ķēros pie fiziskiem darbiem, lai sevi atpūtinātu. Mēs pārāk bieži nedomājam, palaužoties uz izjūtām un instinktiem, tādējādi bieži kļūdoties.

Savukārt, domājot, kā viss notiek šeit un tagad, tu daudz labāk izproti sevi un vari palīdzēt citiem. Otrais, ko dod fakultāte, ir prasme

saprast uzrakstīto. Esmu izlasījusi grāmatu kalnus, turklāt mums māca, kā strādāt ar tekstu un saprotami izklāstīt savas domas. Pats galvenais laikam, ko dod fakultāte, ir prasme stāvēt uz savas domu platformas.

Fakultātē satiekas dažādu konfesiju pārstāvji, vai notiek asas diskusijas par to, kurš ir pareizāks?

– Ir kāds cilvēks, kurš mums demonstrēja ļoti lielu netoleranci pret

Vienīgā cīņa, kas ar mums notiek, ir cīņa pašiem ar sevi – vai būsi brīvs, laimīgs, ar savu viedokli, vai arī visu mūžu darīsi pakal citiem. Palaikam vien pieķeru sevi, ka atkal mērķaķojos kādam līdzī. Tad piebremzēju sevi un nolieku vajadzīgajā pozīcijā.

citiem, bet mēs, pārējie, daudz par to nedomājot, mācāmies cits citu pieņemt, ņemot vērā, ka pa labi no manis sēž, piemēram, baptists, pa kreisi – katolis. Es kā luterāne neņemu Bībeli un nesitu viņiem pa galvu, apgalvoju, ka luterāņi vienīgie nonāks paradīzē un pārējie sadegs ellē. Un, kad esi aci pret aci aprunājies ar citu konfesiju pārstāvjiem, saproti – kā cilvēki esam ļoti, ļoti līdzīgi. Tik ļoti līdzīgi ieticam un šaubāmies...

Man nav problēmu pieņemt faktu, ka katoļu priesteri neprecas, jo viņi reprezentē Kristu un ir pielauļoti Baznīcai.

Pašai nav bijusi vēlme kļūt par Kristus līgavu?

– Nē, esmu praktiķe, nevis mistiķe, bet man patīk lasīt par mistiķiem, uzzinot, kā viņi pieredz Dievu. Tas ir fantastiski, man prieks par viņiem. Lai gan... varbūt daļēji tomēr katrs no mums tomēr ir mistiķis un pat tajos brīžos, kad Dievs, šķiet, ir Saules attālumā, spējam Viņu vienmēr paņemt līdzī. Dievu mums neviens nevar atņemt, savukārt mēs Viņu visur varam paņemt līdzī.

Pazīstu daudzus, kas, vīlušies kristietībā, pamūk arī no Dieva. Kādēļ tā notiek?

– Paldies institūcijai – Baznīcai. Būsim reāli – institūcijas samaitā daudzas lietas. Pirms kristietība kļuva par valsts reliģiju, tā bija daudz savādāka, un neviens netika nogalināts. Romas impērijas laikos, kad valdīja Konstantīns, viss mainījās, un tie, kurus vajāja, sāka vajāt citus. Kristietība sāka iegūt autoritatīvu smagumu, pamazām nogremdējot daudz labu lietu.

Tagad kristietība bieži tiek vienādota ar baznīcu un priekšnieks nereti skaitās augstāks par to, kas sēž solā. Draudze būs veselīga tad, ja nebūs nevajadzīgas hierarhijas.

Bet varbūt tā tomēr ir vajadzīga, jo kādam jāgādā, lai baznīcā ir sveces un būtu samaksāti rēķini.

– To var izdarīt arī bez hierarhijas; nu, kāpēc man jābūt augstākai, lai veiktu komunālos maksājumus?! Ja Dievam vienādi sāp masu slepkavas nodarītais un tā cilvēka paveiktais, kurš salamājies ar savu tuvāko, jāsaprot – nav jāpaaugstinās, lai veiktu vienkāršas lietas.

Zināt, kādēļ bieži rodas problēmas? Jo, iegājuši baznīcā, loģisko prātu atstājam ārā, bet arī draudzē

vajadzīgi domājoši cilvēki. Un, ja vēl vadītāji savu prātu neparinās, bet paņems līdzī, būs pavisam cita lieta!

Kā nepiedauzīties pie mācītāja? Gadās, ka draudze tiek atstāta viņa dēļ vai – gluži otrādi – cilvēks mēro pat 200 km, lai nokļūtu dievnāmā, kurā kalpo harismātisks Dieva vārda kalps.

– Jā... nu tā tas notiek. Arī uz Usmas draudzi brauc no tālienes, bet tas man īsti nepatīk. Šādos gadījumos jāizvērtē, kam tici – mācītājam vai Dievam. Nu, pat ja tev nepatīk mācītājs, pamēģini viņu pazemībā pieņemt!

Man arī nepatika mācītājs, kad viņš te atnāca kalpot, bet – biju draudzes priekšniece un nekur nevarēju sprukt. Kad pierīvējāties, abiem kā kalpotājiem radās laba saskaņa. Varbūt tevī pašā ir kas tāds, kā dēļ nevari pieņemt konkrēto mācītāju, bet varbūt viņam kaut kas jāsakārto. Neviens no mums nav ideāls, bet skriet uz kādu draudzi tikai tādēļ, ka: «Ā, kā viņš mani paņem!» ir mazliet vieglprātīgi. Bet Dievs nav vieglprātīgs, Viņš strādā ar katru no mums.

Runājot par vadīšanu, tu esi draudzes priekšniece. Cik viegls ir šis amats?

– Grūts! Nekad nedomāju, ka būtu tik grūti – katrs no manis gaida un prasa ko citu. Katrs izdomājis, kādu draudzes priekšnieku vēlas redzēt, bet es nevaru atbilst visiem ideāliem. Viens vēlas, lai vadu draudzes garīgo dzīvi, otrs prasa, lai visam esmu vienīgā ierosinātāja, vēl kāds grib, lai nedaru neko un viņš var darīt... To gan esmu sapratusi – labs Dieva namturis var būt tikai tad, ja viņš ir labs savas ģimenes namturis. Es to vēl mācos. Nu jau meitiņai būs divi gadi, un izskatās, ka būšu pamazām apguvusi, ko nozīmē ģimenes dzīve. Es gan tikai vēl mācos būt laba sieva. ■

